

Методика навчання української мови в ДНЗ з російськомовним режимом

- Не одцуравсь того слова,
- Що мати співала,
- Як малого повивала

***

Ну що б, здавалося,
слова... Слова та голос —
більш нічого. А серце б'
ється — ожива, Як їх
почує!

Курс методики навчання дітей некорінної національності української мови в дошкільних навчальних закладах розраховано на те, щоб озброїти майбутніх вихователів теоретичними знаннями й практичними вміннями, за допомогою яких вони зможуть досягти високого рівня навчання дітей другої, української мови, прищепити їм любов до національної культури.

Змістовий модуль I

◎ Тема 1.

- ◎ **Методика навчання дітей української мови в ДНЗ з російськомовним як наука**

Основні питання теми

- ◎ 1. Необхідність навчання дітей української мови як другої в полілінгвальному українському суспільстві.
- ◎ 2. Об'єкт, предмет дисципліни.
- ◎ 3. Міжпредметні зв'язки у викладанні методики навчання української мови в ДНЗ з російськомовним режимом.
- ◎ 4. Поняття мови, мовлення...

Базова література:

- 1. Богуш А. Методика навчання української мови в дошкільних закладах [Підручник] / А. Богуш. - К., 1993; 2003.**
- 2. Богуш А. Методика навчання української мови в дошкільному закладі з російськомовним режимом [Підручник] / А. Богуш. – К., 2007. – 356 с.**
- 3. Богуш А. Методика навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах [Підручник] / А. Богуш. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2008. – 356 с.**

- 1. Богуш А. Розвиток українського мовлення у дошкільників [Програма для дошкільних закладів з російським мовним режимом]. / А.Богуш. – К., 1991.**
- 2. Палиева Т. Билингвальное образование дошкольников
Ка средство поликультурного воспитания / Т.Палиева // Теория и методика обучения русскому языку дошкольников в условиях полилингвизма : монография /под.науч. Ред. К.Л. Крутий
- Запорожье : ООО «ЛИПС» ЛТД, 2012. – с. 64-75.**
- 3. Цікаві зустрічі малят з українською мовою [Конспекти занять з дітьми старшої групи дошкільного закладу з російськомовним режимом] / Укл. Хорошківська О., Кудикіна Н.В.- К., 1993 – 1994.**
- 4. Джерело: <http://dovidka.biz.ua/vislovi-pro-movu/>**
- 5. Довідник цікавих фактів та корисних знань ©
dovidka.biz.ua**

**Мова – інтелектуальний
портрет народу, його
душа**

**Сім'я вже ж вільна і нова.
Та тільки мати ледь жива.
Вона була б і вмерла вже не
раз,
Та все питає, і на смертнім
ложі, — а де ж те Слово, що
його Тарас коло людей
поставив на сторожі?!**

Л. Костенко

1. Рідна мова є невичерпним джерелом морального і патріотичного виховання дітей. Разом з тим, не менш важливо для кожного громадянина України, незалежно від національності, володіти мовою країни, в , якій живеш, знати і шанувати звичаї, традиції і культуру її народу.

Три концепції поняття «рідна мова»

- Рідна мова - це мова, яку виробили рідні по крові покоління.
- I концепція – етнічна мова.
- II концепція – функціонально перша мова.
- III концепція – мова, вивчена в дитинстві (Д.Ушаков, В.Бєліков, Д. Крістал).
- Рідна мова – це мова, яку дитина засвоює з раннього дитинства.

**Українська мова є
національною мовою
українського народу.**

У Законі про мови (ст. 26)
відзначається, що на території
України виховання в дошкільних
навчальних установах, у тому числі
в дитячих будинках, провадиться
державною мовою.

Закон про мови (ст. 26)

- У місцях компактного проживання **громадян інших національностей** можуть створюватися дитячі дошкільні установи, де виховання дітей провадиться **їхньою мовою**. У дитячих садках, в яких виховання здійснюється **українською мовою**, за потреби можуть **створюватися окремі групи**, в яких виховання провадиться **іншою мовою**, ніж в установі в цілому.

Методика навчання української мови в ДНЗ

- ◎ Це галузь **лінгводидактичної науки**, яка вивчає **закономірності засвоєння дітьми другої близькоспорідненої мови, мету, зміст, завдання, принципи, методи та прийоми навчання дітей української мови як другої.**

Близькоспоріднені мови

- Це мови, які мають **спільну прамову** (належать до однієї мовної сім'ї). Найточнішими показниками є **спільні фонетичні та граматичні риси**, оскільки лексика в мовах змінюється швидше.

***-Які мови можна назвати
близькоспорідненими?***

Назвіть їх...

Близькоспоріднені мови

- Так близькоспорідненими можна назвати *українську, білоруську, польську, словацьку, чеську, російську*, бо вони походять з однієї прамови – **слов'янської**.

Російська мова походить від української?

Існує 90 доказів того, що **російська мова** походить від **української**

- ◎ *Українська мова –одна з найстаріших мов світу.
- ◎ *Можна будь-яке російське слово із слав'янським корінням вивести, користуючись українською мовою.
- ◎ *В російській мові відсутнє дієслово «прати» (стирать), проте є іменник «прачка».
- ◎ - *Назвіть інші дієслова, які відсутні в російській мові, але є похідні від них іменники.*

Від дієслів до іменників

◎ Дієслово в
укр. мові:

◎ тягнути -

◎ грести -

◎ місити -

◎ та ін.

◎ Іменник в рос.
мові:

◎ тяготы

◎ грабли

◎ миска

◎ та ін.

Українська мова	Саңскрит
	3,5 тис років до н.е
Кохати	Гохаті
Гукати	Гука
Базікати	Базіка
Захист	Ватра
Тягар	Вага
Отаман	Отаман
Той хто обдумує наступ	Гатіман
Газда	Гегаста
Пастух	Гоптар
Світлий	Руса
Чарка	Чару
Хата	Кхада
Калюжа	Калюша
Куток	Кута
Худоба	Гудоба
Кінь	Кінь
Тур	Тор
Олень	Сарна
Бобер	Фібер
Вепр	Вепре
Корова	Карава
Дерево	Дарава
Юшка, суп	Юшіка, супа
Подрібнене зерно	Каша
Молоко	Молока
Власність	Свата, сватева
Збіжжя, зерно	Субіджя, біджя
Дозрілі посіви	Жин
Їхати...	Саня...

Російська	Українська	Білоруська	Польська	Словацька	Чеська
красный	червоний	чырвоны	czerwony	červený	červený
работа	праця	праца	praca	práce	práce
роща	гай	гай	gaj	háj	háj
лук	цибуля	цыбуля	cebula	cibule	cibule
кузнечик	коник	конік	konik polny	konik	konik
неделя	тиждень	тыдзень	tydzień	týždeň	týden
час	година	гадзіна	godzina	hodina	hodina
чулок	панчоха	панчоха	pończocha	pančucha	punčocha
ждать	чекати	чакаць	czekać	čakať	čekat
шаг	крок	крок	krok	krok	krok
изюм	родзинки	разынкі	rodzynki	hroziienka	rozinky
журнал	часопис	часопіс	czasopismo	časopis	časopis
полотенце	рушник	ручнік	ręcznik	ručník	ručník
кофе	кава	кава	kawa	káva	káva
сахар	цукор	цукар	cukier	cukor	cukr
бумага	папір	папера	papier	papier	papír
спасибо	дякую	дзякуй	dziękuję	ďakujem	děkuji
уничтожение	знищення	знішчэнне	zniszczenie	zničenie	zničení
пример	приклад	прыклад	przykład	příklad	příklad
провода	дріт	дрот	drut	drôt	drát
утро	ранок	раніца	ranek	ráno	ráno
здание	будинок	будынак	Budynek	budova	budova
измена	зрада	зрада	zdrada	zrada	zrada
второй	другий	другі	drugi	druhý	druhý

2. Об'єкт, предмет дисципліни

- **Об'єкт вивчення** - мовленнєва діяльність в умовах близькопорідненого двомовного оточення.
- **Предметом вивчення** є процес оволодіння дітьми другою близькопорідненою українською мовою у спеціально організованих умовах навчання в російськомовних ДНЗ (зміст, завдання, форми, методи, прийоми навчання...)

?

-З якими науками пов'язана методика навчання української мови в ДНЗ з російськомовним режимом?

3. Міжпредметні зв'язки

- -- з філософією, історією України, фізіологією, психологією, психолінгвістикою, методикою розвитку рідної мови дітей, фаховими дисциплінами....
- - *Які дисципліни ви б ще додали?*

Міжпредметні зв'язки у викладанні методики навчання дітей української мови

4. Поняття мови та мовлення

- **Мова** – система знаків, що забезпечують процес комунікації між людьми.
- - Що це за система знаків?
- **Мовлення** - це процес спілкування людей між собою за допомогою мови; процес використання конкретної мови конкретною особою. **Сторони мовлення**: лексика (словник), фонетика, граматики, зв'язне мовлення ( )

Мовленнєва діяльність

- ◎ У дошкільному навчальному закладі діти опановують лише два види мовленнєвої діяльності — це...

Види мовленнєвої діяльності

- **Слухання** — це смислове сприймання мови, що звучить; воно опосередковується діяльністю говоріння іншого учасника спілкування. Слухання є похідним у спілкуванні.

Види мовленнєвої діяльності

- ◎ **Говоріння** — це продуктивний вид мовленнєвої діяльності, активний процес здійснення спілкування, зовнішнє вираження способу формування та формулювання думки засобами мови.
- ◎ [Див.: Зимняя И. А. Психология слушания и говорений: Авто-реф. дкс. ... д-ра психол. наук.— М., 1973.— С. 11 —12].

**Дякую
за увагу!**